

«Ατάκτως ερριμμένα» μέσα στη χαρμολύπη της ώχρας

ΑΘΗΝΑ
Σχινό*

Η Τάνια Δρογώση, στην παρουσιαζόμενη αυτήν ενότητα των ζωγραφικών έργων της (παρουσιάζονται στην γκαλερί «Περιπεχνών») αναλαμβάνει να εκφράσει τον ρόλο του αφηγητή και ταυτοχρόνως εκείνον του οδοιπόρου. **Η ματιά της ανοίγει δρόμο ανάμεσα στα χαμόκλαδα, διασχίζοντας άλλοτε μικρά ξέφωτα και πότε μέρη αποσκιερά. Ικνυλατεί και περιδιαβαίνει σβησμένα-από καιρό- αρχαία μονοπάτια, που απαρτίζουν τον δικό της εικαστικό και δασώδη λαβύρινθο.**

Σε πίνακες διάφορων μεγεθών, που φορέα τους έχουν τον καμβά, η ζωγράφος έχει φιλοτεχνήσει με λινέλαιο, με ακρυλικά επίσης χρώματα και μεικτά υλικά τις όψεις και διαδρομές ενός πραγματικού και παραλλήλως ενός φανταστικού δάσους που η Τάνια Δρογώση μάς το αποκαλύπτει συνήθως μέσα από μια ευφάνταστη ποικιλομορφία και μια καταφερώς διαγώνια προοπτική.

Πρόκειται για την ελαστικότητα που στη ζωγραφική αυτή αποκτούν οι πτυχές και αναπτυχώσεις του χώρου, ιδωμένου μέσα από μία προοπτική του «αετού», όπως ήταν γνωστότερη στα χρόνια της Αναγέννησης, μιας δηλαδή βιωματικής περπασιάς, που διαδραματίζεται ως οπτικοποίηση για τα εντός κι εκτός Ιστορίας «γεγονότα».

Η προοπτική αυτή, που εποπτεύει και παραλλήλως κατοπτρεύει (αντίθετα με εκείνην του «βατράχου»), φέρνει στο προσκήνιο τη σημασία της εντοπιότητας σε σχέση με εκείνην της διαχρονίας. **Μια σχέση που αφορά κατ' αναλογίαν το βάθος και την επιφάνεια, το γήινο και το υπερβατικό επίπεδο, όπως επίσης τα φανερά-σε συμβιωτική συνύπαρξη και ισορροπημένη ανηπαράθεση- με τα υποκρυπτόμενα, που βρισκονται στις σκιές αυτού του εικαστικά πραγματικού, αλλά ταυτοχρόνως και νοητού δάσους.**

Τα συμπτωματικά και τα ασύμπτωτα στοιχεία στα έργα αυτά, μαζί με τα ορατά και τα αθέατα, αντιστοιχούν στον διάλογο που υπάρχει ανάμεσα στη συνείδηση και στο ασυνείδητο, στην ατομικότητα και την ομαδικότητα, στο παρελθόν και το παρόν, στον μύθο και στην ιστορία. Γιατί είναι βέβαιο πως η Τάνια Δρογώση, χρησιμοποιώντας τη ρεαλιστική γραφή συνδυασμένη με την εξπρεσιονιστική χειρονομία και τον χρωματικά αντισπικτικό διάλογο ανάμεσα στα ψυχρά και τα θερμά «φώτα» του ιμπρεσιονισμού, δεν κάνει τίποτε άλλο στην αλληγορική και συμβολική της κατ' ουσίαν γλώσσα από το να ενυδατώνει και να ζωογονεί τη χοικιότητα και ευθροπότητα των αντικειμένων, που λειψά κι αντιστεκόμενα εκείνα στη φθορά και άλλοτε αφημένα στην τύχη τους προκαλούν σαν τα επίμονα ερωτηματικά τον διαβάτη. Ελκουν, με άλλα λόγια, τη στιγμιαία προσοχή του μέσα από τις ασυνέχειές τους και τις «ανακοπές» που έχει κάθε τους σενάριο ιστορίας υποστεί κατά το διάβα του χρόνου, όπως φαίνεται στην πραγματικότητα, που ορίζει αυτή η φύση, όσο και η ίδια η ανακοπόμενη «συνοχή» που αφορά την πλοκή κάθε επιμέρους αφήγησης.

Κορμιά δέντρων και γκριζωπά κλαδιά σχηματίζουν ένα παράδοξο και τρισδιάστατο «αλφάβητο» με ιερογλυφικά (αν θεωρήσει κανείς ότι βλέπουμε τα «αντικείμενα» αυτά και σαν φόρμες), παραμερίζοντας προς στιγμήν τις επιζητούμενες κι αλλοτινές σημασίες τους. Αλλού, πάλι, αυτά θυμίζουν συλλαβές που ανιχνεύουν ξεχασμένα κομμάτια και νοήματα, φθαρμένα πια κι ερχόμενα από εκείνο θαρρείς το υφαντό απαντοχής της Πηνελόπης, με ξεραμένα παραδίπλα χόρτα και πέτρες αφημένες στη μοναξιά τους. Ανάμεσα, αντικρίζει κανείς σβόλους χώματος, τέφρας και αποσίγαρα, κτρινισμένα φύλλα και κάποια ορφανά υπο-

Τα συμπτωματικά και τα ασύμπτωτα στοιχεία στα έργα, μαζί με τα ορατά και τα αθέατα, αντιστοιχούν στον διάλογο της συνείδησης και του ασυνειδήτου

Τάνια Δρογώση, *Ατάκτως Ερριμμένα*

λείμματα από μια παλιότερη ζωή ή κάποιο τυχαίο και μοιραίο πέρασμα ανθρώπου, όπως είναι ένα ξεχαρβαλωμένο παπούτσι, άχρηστα και παραπεταμένα αντικείμενα, αφημένα στην τύχη τους, σπασμένα και λησμονημένα, καθώς ένα μικρό δοχείο με νερό της βροχής. **Ξάφνου το βλέμμα αγκιστρώνεται σε κομμάτι από σκοινί, έπειτα εμφανίζονται περιστασιακά ξύλα και λιθαράκια ατάκτως ερριμμένα να θυμίζουν το ανάλογο απόφθεγμα του Ξενοφώντα.**

Κι όλα, παρουσιασμένα μέσα από τα χρώματα και κυρίως μέσα από τις τονικότητες και την κρυμμένη χαρμολύπη της ώχρας, του ξεπλυμένου γαλάζιου, του ρόδιου της αυγής κι ενός πνιγμένου καπνού, έρχονται στα έργα αυτά να συναντήσουν την όμπρα της αποδρομής ή το μενεξεδί του νοσταλγικού απογεύματος, αλλά και των κοκκινωπών αποχρώσεων που σαν μακρινές αναπολήσεις και ανεξίτηλες μνήμες διαπλέκουν, καθώς διάτρητη θαρρείς δαντέλα, την υφή τους μέσα από τους υπόλευκους τόνους και τα σταχτιά ημίονια της απουσίας.

Η Τάνια Δρογώση έχει αναγωγικά μεταφέρει στα έργα της τις αισθήσεις των χωροχρονικών αποστάσεων και των ρυθμών ενός βηματισμού, ο οποίος ανταποκρίνεται σε έναν θαρρείς μορφογενετικό «συλλαβισμό» που προκαλείται στο βλέμμα του θεατή από τον μεταίχμιακό χώρο. Ο χώρος αυτός υποβλητικά αναπτύσσεται ανάμεσα στο οικείο και το αλλότριο ή ανοίκειο, στην περισκόπηση επιπλέον, αλλά και στην ίδια τη φύση της εξιχνίασης, που οδηγεί στην προσπάθεια ανεύρεσης ταυτοτήτων και νοημάτων, ερωτημάτων κι αινιγμάτων. Πρόκειται για τα αινίγματα, αλλά και τους απλούς υπαινιγμούς που ανακλύπουν από τις ασυνέχειες ζωής και πράξης.

Με βάση την αφή και την όραση, που στα έργα της ζωγράφου υποβλητικά συλλειτουργούν, άλλοτε πάλι το ένα συμπληρωματικά επενεργεί και ζωοδοτεί το άλλο, ο «εαυτός» που παρατηρεί και περιδιαβαίνει, που εστιάζει το βλέμμα μας

και την ίδια στιγμή το αποσύρει φευγαλέα για μια καθολική αίσθηση, εμφανίζεται ως ετεροπροσωπία. **Το αντικείμενο γίνεται υποκείμενο, το είδωλο γίνεται αντικαθρέφτισμα, το εκτός «περιβάλλον» μεταποιείται ανεπαίσθητως στην εντός επικράτεια, άλλοτε πάλι ανατρέπεται αυτό το σχήμα που κατά τα άλλα περιθάλλει χίλιες μύριες ιστορίες.** Ιστορίες που τελεσφόρησαν κι άλλες που έμειναν ατελέσφορες και μετέωρες να επιζητούν τη «χαρτογράφηση» ενός δεύτερου σεναρίου ζωής.

Συνοψίζοντας, θα λέγαμε πως οι πτυχές αυτού του δασώδους περιβάλλοντος, που παισιώνουν θεματικά αλλά κι εκθεσιακά τον θεατή, σαν φανταστικές όψεις και διαδρομές συνείδησης και υποσυνειδήτου, ενοποιούνται μέσα από έναν άτυπα σχηματιζόμενο λαβύρινθο.

Από τις χρονικές ασυνέχειες που υποδηλώνουν τα κατάλοιπα φύσης κι ανθρώπινης επενέργειας, αλλά κι από τα τυχαία ή μοιραία άλματα που φανερώνουν τόσο ο χρόνος όσο και οι συγκυρίες γεφυρώνεται στα έργα αυτά η απορία με το αίνιγμα, όπως και η δραματικότητα του ασύμπτωτου με έναν υπέρποντα λυρισμό.

Η παραστατικότητα, με βάση την ονοία ενεργοποιείται μια στοχαστική αναψηλάφηση εννοιών, έχοντας συναντηθεί στην προκειμένη περίπτωση με την αδέσμευτη διαπραγμάτευση της χειρονομιακής αφαίρεσης, αναδεικνύει εν τέλει τη συνύρεση παρελθόντος και παρόντος. Διακρίνουμε επιπλέον τη μεταβλητότητα της προσωπικής σε απρόσωπη με τον χρόνο κατάσταση, σύμφωνα με τον τρόπο άλλωστε που λειτουργούν οι μνήμες και οι εντυπώσεις, χαρακτηριστικά γνωρίσματα που τα εμπεριέχει όχι μόνον ο εαυτός μας και ο πολιτισμός που παράγουμε, αλλά και η ίδια η φύση που μας περιβάλλει και, ως φευγαλέα όντα, μας συνιστά.